

porážku prodán, že tedy žalobce o této vlastnosti dobře věděl, a se sám ostatně i o ní přesvědčil, přes to však žalovanému předstíral, že kůň je dobrý a, až se překová, že bude dobře choditi. Žalovaní vytýkají tedy rozsudku právem, že řízení zůstalo vadným, ježto nebyly shora naznačené podstatné okolnosti dle jejich průvodních návrhů zjištěny a že právní posouzení věci jest v naznačených směrech nesprávné.

Čís. 2149.

Provozovatel nebezpečného (elektrického) podniku je povinen dbáti zvýšené obezřetnosti po rozumu šu 1299 obč. zák., třebaže mu nutné mimořádné zabezpečovací opatření nebylo zvláštním předpisem nakázáno.

Spoluzavinění poškozeného nedospělce.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1923, Rv I 778/22.)

Žalovaná obec H. poukázala svého vrchního montéra Václava R-a, by s učnem Karlem K-em prohlédl transformator u silnice. Tito použili k prohlídce dvojitého žebříku, po jehož jedné straně vystoupil Karel K., zatím co Václav R. manipuloval na druhé (sekundární) straně transformatoru. Desítiletý žalobce vystoupil v nestřeženém okamžiku po druhé straně žebříku a vsáhl rukou do otvoru transformatoru, při čemž byl proudem zasažen a těžce poraněn. Žalobní nárok na náhradu škody proti obci H., Václavu R-ovi a Karlu K-ovi uznal p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e co do duvodu z polovice po právu. O d v o l a c í s o u d k o d v o l á n í ž a l o v a n ý c h žalobu zamítl, odvolání žalobcovu pak nevyhověl. D ů v o d y: Podle názoru prvního soudu spočívá zavinění žalovaných Václava R-a a Karla K-a v tom, že při práci u transformatoru použili dvojitého žebříku a neučinili opatření, aby někdo třetí na druhou stranu žebříku nemohl vylézt. Prvý soud zjistiv, že žalovaný Václav R., pracuje na straně sekundární, nemohl viděti na jižní stranu budky transformatoru, že Karel K. jsa na této straně zaměstnán a nucen dívati se dovnitř transformatoru, nemohl pozorovati, co se na druhé straně žebříku děje, a že oba mohli pracovati pouze pod proudem, dospěl k úsudku, že žalovaní neměli k práci použití dvojitého žebříku, na nějž bez jejich vědomí třetí osoba vstoupiti mohla a, učinili-li tak, že měli přibrati další osobu, která by měla dozor na okolí, a poněvadž této třetí osoby nepřibrali, že jednak svým jednáním, jednak opomenutím nešetřili onoho stupně píle a pozornosti, kterou každý člověk obyčejných schopností při práci tak nebezpečné vynakládá. S těmito závěry prvního soudu nelze souhlasiti, pokud jde o Karla K-a, jenž byl v době úrazu teprve 17 let stár a vykonal zkoušku tovaryšskou 20. června 1920, tedy nedlouho před úrazem. Jak patrně z výpovědí obou žalovaných, byl Karel K. při pracích dne 16. srpna 1920 v budce transformatoru pouze silou pomocnou, přidělenou Václavu R-ovi, který jako vrchní montér a samostatný dělník práce řídil. Kdyby tudíž v použití dvojitého žebříku, pokud se týče v opomenutí přibrání osoby dozorcí spočívala nějaká vina, zodpovídal by za ni vrchní montér R., nikoli vyučenec K., jemuž se bylo řídití příkazy síly vedoucí.

Nezodpovídá-li žalovaný K. za řečené jednání (opomenutí), není povinen k náhradě škody a uznal-li první soud přes to, že žalobní nárok jest i proti tomuto žalovanému svým důvodem do polovice po právu, neposoudil věc správně po stránce právní. Soud odvolací nesouhlasí však s prvním soudem ani ve příčině domnělé viny Václava R-a. Podle § 1297 obč. zák. zodpovídá každý duševně normální člověk za škodu, způsobenou tím, že nevynaložil péče a pozornosti, jakou od každého člověka obvyčejných schopností lze očekávati. Zákon nevyžaduje použití péče a pozornosti v takové míře, aby se za všech okolností škodě zabránilo, nýbrž jen péče a pozornosti takové, která se zřetelem na okolnosti případu od člověka obvyčejných schopností může rozumně býti žádána. Posuzuje-li se případ s tohoto hlediska, nelze vinu žalovaných, tedy ani Václava R-a, shledávati v tom, že při práci použili dvojitého žebříku. Vycházíť z výpovědi žalovaných Václava R-a a Karla K-a na jevo, že při práci potřebovali časem oba žebříku najednou a to tak, že se R. postavil na stranu levou, zatím co K. stál na pravé straně. Bylo tedy právě použití dvojitého žebříku účelno a nebyl by žalovaným žebřík jednoduchý ani vyhovoval. Jest ovšem pravda, že Václav R. přešel později na stranu sekundární a že když na to Karel K. přestoupil na levou stranu žebříku, zůstala pravá strana volna, čímž bylo umožněno, že žalobce, vystoupiv na pravou stranu žebříku a sáhnuv rukou do transformatoru, ruku si popálil. Dlužno však uvážiti, že si žalobce přivodil úraz sám svou všetečností v době, kdy oba žalovaní byli zaujati pilnou a veliké pozorností vyžadující prací a že je nemohlo napadnouti, že za jejich bezprostřední přítomnosti se najde nezbedný nebo všetečný chlapec, který přes hrozící mu nebezpečí se opováží vylézt na žebřík a sáhne rukou do transformatoru. Jinak by tomu bylo, kdyby žalovaní byli věděli, že žalobce na žebřík leze, nebo kdyby byli mohli aspoň tušiti, že tak učiní, a přes to ho nebyli odehnali. To však ve sporu zjištěno nebylo, neboť ani Ladislav K. ani žalobce nemohli potvrditi, zda je žalovaní viděli, a z toho lze důvodně souditi, že žalobce provedl svůj čin rychle a nepozorovaně. Strana žalující dovolávala se k odůvodnění viny na straně žalovaných bezpečnostních předpisů, vydaných elektrotechnickým spolkem ve Vídni z roku 1907, které dle výnosu ministerstva veřejných prací ze dne 29. října 1909, čís. 21.550 byly prý vzaty za rozhodující pro obsluhování elektrických zařízení, poukazujíc na to, že těchto bezpečnostních předpisu nebylo v tomto případě dbáno. Jest pravda, že oním výnosem bylo nařízeno, že při všech úředních jednáních, jež předsevzata býti mají v příčině elektrických zařízení na silný proud, ohledně okolností, jichž dbáti jest při zřizování, udržování a provozování elektrického zařízení na silný proud, předepisovati jest dodržování výše řečených bezpečnostních předpisů s obmezením ve výnosu uvedeném. Dlužno však především zdurazniti, že žalující strana ani netvrdí, že správě elektrických podniků v H. bylo dodržování řečených bezpečnostních zařízení uloženo, a proto nelze důvodně tvrditi, že předpisů těch nebylo subjektivně dbáno. Avšak i kdyby ony bezpečnostní předpisy mohly býti zde považovány za směrodatny, nebylo by lze ani na jejich základě odůvodniti nějaké zavinění žalovaných, pro které by ručili za škodu žalobce. Žalující strana poukazuje především k tomu, že dle oněch

předpisů musí každý transformator míti čitelné výstražné znamení a červený blesk na význačném místě. V té příčině bylo místním ohledáním zjištěno, že na dvířkách sekundární strany a to na pravém křídle byl dne 17. listopadu 1921 sotva čitelný nápis: »Vysoké napětí, životu nebezpečno.« Uváží-li se, že úraz se stal o $\frac{3}{4}$ roku dříve, lze míti za to, že tehdy byl nápis čitelnější a že transformator v době úrazu čitelné výstražné znamení měl. Nedbal-li žalobce tohoto nápisu a jednal-li tak, jak zjištěno, zavinil si úraz sám. Tvrdí-li žalující strana, že podle oněch předpisů musí při práci býti proud vypnut, že žebřík nesmí býti přistavován a okna transformatoru otevřena, není-li proud vypnut, dále že okna nesmějí býti tak otevřena, by osoba třetí mohla dovnitř sahati, nemá to v tomto případě významu, protože znalci bylo zjištěno, že žalovaný Václav R. práci, dne 16. srpna 1920 v transformatoru konanou, musel prováděti pod proudem, a že ho vypnouti nemohl, ježto by jinak nebyl mohl zjistiti fáze. Mimo to vyplývá již z povahy práce, že okna transformatoru musela při práci býti otevřena, poněvadž jinak by dělníci nebyli měli k transformatoru přístupu. Znalec potvrdil výslovně, že, poněvadž žalovaný R. v desce na sekundární straně prostrkoval dráty, musel mu někdo na straně jižní pomáhati, ježto sám by práci tu vykonati nemohl. Tím jest odůvodněno, že okna (dvířka) u transformatoru musela býti na obou stranách otevřena současně, a, když se tak stalo, nelze v tom spatřovati zavinění žalovaných. Podle dalšího přednesu strany žalující je také předepsáno, že při pracích v transformatoru musí býti učiněno opatření, aby nepovolání neměli přístupu, a to buď tím, že je tam osoba, která na okolí dohlíží, nebo tím, že se místo kolem transformatoru ohradí. Jak nahlédnutím do bezpečnostních předpisů, jichž se strana žalující dovolává, zjištěno, jsou veškeré práce na dílech, proud vedoucích, přípustný jen za přítomnosti druhého dělníka, jenž je s to, by v případě potřeby poskytl pomoc. Tomuto předpisu bylo vyhověno. Přibrání osoby dozorčí neb ohrazení místa kolem transformatoru tam předepsáno není. Uvádí-li konečně žalující strana, že osoby obsluhující musí býti zkušené a že pouhý učeň této kvalifikace nemá, stačí poukázati na zjištění prvního soudu, že oba žalovaní jsou dělníky úplně spolehlivými a způsobilými, že Karel K. výkonal dne 20. června 1920 zkoušku tovaryšskou s výtečným prospěchem a že 16. srpna 1920 neprováděl práci v transformatoru samostatně, nýbrž jako pomocný dělník Václava R-a, který jako vrchní montér a samostatná síla byl ku pracím těm úplně způsobilým. Ostatně není úraz žalobcův v příčinné souvislosti se způsobilostí nebo nezpůsobilostí žalovaných, neboť byl způsoben vlastním činem žalobcovým. Žalobce byl v době úrazu ve věku 10 let, dovedl tedy rozeznávat mezi dovoleným a nedovoleným a, vstoupil-li nepozorovaně na žebřík, na němž neměl co činiti, a sáhl-li nad to dovnitř budky — ať z pouhé všetečnosti nebo z rozpustilosti — zavinil tím úraz sám a není ani skutkového ani právního základu, z něhož by se dalo usuzovati na spoluvinu žalovaných, jmenovitě Václava R-a, který práci řídil. Soud nalézací neposoudil tudíž věc správně ani pokud jde o žalovaného Václava R-a. Totéž platí v příčině žalované obce H. Soud nalézací pokládá její závazek k náhradě škody za odůvodněný jednak dle Šu 1315 obč. zák., jednak i proto, že prý žalovanou obec stihá i zavinění

• přímé. Podle § 1315 obč. zák. ručila by obec H. za škodu žalobce tehdy, kdyby ku práci byla použita osob nezpůsobilých a kdyby tyto osoby byly škodu způsobily v této vlastnosti. Musila by tedy škoda býti v příčinné spojitosti s domnělou nezpůsobilostí žalovaných R-a a K-a. Veškeré tyto okolnosti byla by musila žalující strana tvrditi a dokázati. Soud nalézací přehlédl však úplně, že žalující strana tak neučinila, a že zejména nenabídla důkazů o nezpůsobilosti žalovaných. Než nejen to. Soud nalézací zjistil, že žalovaní R. a K. jsou dělníky úplně spolehlivými a způsobilými, že se jim po celou dobu jich zaměstnání žádná nehoda nepříhodovala. Není tedy pro použití § 1315 obč. zák. skutkového základu a nebylo by ho ani tehdy, kdyby žalovaní skutečně byli opomenuli nějakou pozornost, čelící k tomu, by nikdo k úrazu přijíti nemohl, neboť nepozornost taková v tomto jediném případě, i kdyby se žalovaným mohla přičítati k vině, nebyla by ještě dostatečným důvodem, aby se mohlo míti za to, že žalovaní R. a K. byli ku pracím, dne 16. srpna 1920 prováděným, nezpůsobilými. Z hořejších vývodů však vyplývá, že podle názoru soudu odvolacího tito žalovaní tehdy ani neučinili ani neopomenuli ničeho, co by jim k vině se dalo přičítati. Přímé zavinění žalované obce opatřuje soud nalézací v tom, že obec jako majitelka elektrických podniků, spokojivši se pouze udělením příkazu Václavu R-ovi, na provedení jeho nedohlédla a neučinila nutných bezpečnostních opatření, aby nikdo k transformátoru se přiblížiti nemohl. Ani v těchto směrech nelze názorům soudu nalézacího přisvědčiti. Ohledně péče a pozornosti, jakou v tomto případě od žalované obce žádati lze, platí vše to, co bylo shora uvedeno v příčině Václava R-a se zřetelem na ustanovení § 1297 obč. zák. Ani obec není povinna, by při svém podnikání vynakládala větší péči a pozornost, než jaká se předpokládá u člověka obyčejných schopností a jaká se zřetelem na okolnosti případu může rozumně býti od ní požadována. Podle zjištění prvního soudu vynikal žalovaný Václav R. jako vrchní montér elektrických podniků města H. takovou odbornou kvalifikací, že se žalovaná obec mohla na něho úplně spolehnouti a neměla nejmenší příčiny posílati za ním dozorčí orgány. Pokud jde o zvláštní bezpečnostní opatření čelící k zamezení úrazů, stačí poukázati ke dřívějším vývodům, podle kterých bylo příslušným předpisům vyhověno tím, že práce v transformátoru byly prováděny vrchním montérem za přítomnosti druhého dělníka. Aby obec na dobu prací v transformátoru ustanovila ještě nějakou osobu dozorčí, nebo aby místo kolem transformátoru opatřila neproniknutelnou hradbou, nemůže býti od ní rozumně žádáno, neboť ani zodpovědní zástupcové obce nemohli předvídati, že se najde všetečný nebo rozpustilý chlapec, který nedbaje výstražného nápisu na budce, za přítomnosti pracujících k transformátoru se přiblíží. Z uvedených důvodů nebyl tudíž úraz žalobcův zaviněn ani zodpovědnými zástupci obce a to ani přímo ani nepřímo.

Nejvyšší soud vyhověl žalobcovu dovolání potud, že uznal žalobní nárok co do důvodu po právu dvěma třetinami proti obci H. a Václavu R-ovi.

Důvody:

Dovolací soud plně souhlasí s odvolacím soudem potud, pokud tento, změniv rozsudek první stolice, uznal, že žalobní nárok vůči třetímu ža-

lovanému, nezl. Karlu K-ovi, není důvodem vůbec po právu, a odkazuje dovolatele v té příčině na správné důvody odvolacího rozsudku, jež vývody dovolacího spisu nikterak nebyly vyvráceny. Ohledně první žalované, obce města H. a druhého žalovaného, Václava R-a, nelze však přistoupiti k právnímu stanovisku odvolacího soudu, jenž vyloučil zavinení a proto též ručení těchto dvou žalovaných proto, že oba šetřili té péče a pozornosti, jaké lze dle §u 1297 obč. zák. očekávat od každého člověka o b y č e j n ý c h s c h o p n o s t í. Právní omyl odvolacího soudu spočívá v tom, že si neuvědomil, že v tomto případě nemá místa ustanovení §u 1297 obč. zák., nýbrž že platí přísnější předpis §u 1299 obč. zák. Obec H. provozuje, jak nesporno, městské elektrické podniky, a Václav R. jest vrchním montérem těchto podniků; oba náležejí tudíž k subjektum, naznačeným v § 1299 obč. zák., dlužno na nich tedy žádati mimořádnou pozornost a kromobyčejnou opatrnost ve smyslu tohoto ustanovení zákona, a proto jsou oba právi z nedostatku této pozornosti a opatrnosti. Ze zjištěného skutkového děje vyplývá, že práce, kterouž Václav R. byl pověřen, byla nebezpečná, poněvadž bylo ji prováděti při zapnutém, procházejícím, silném proudu; že práce byla prováděna na veřejném, všeobecně přípustném místě, a že Václav R. a přidělený mu učeň Karel K. musili této práci věnovati veškeru pozornost tak, že si nemohli všimati svého okolí. Za těchto okolností měli obec, jež přikázala práci, a Václav R., který samostatně ji prováděl, náležitým způsobem se postarati o to, by veřejná bezpečnost nikterak nebyla ohrožena, a učiniti v tom směru opatření, přiměřená stavu věci, i k d y ž t a k o v á o p a t ř e n í n e b y l a s n a d s t a n o v e n a z v l á š t n í m i p ř e d p i s y. Opatření ta byla na snadě. Nebylo třeba, by místo kolem transformatoru bylo opatřeno nepronikatelou hradbou, jak odvolací soud připomíná; bylo by úplně postačilo, kdyby byl před transformátorem tažen býval provaz nebo postaveny latě po případě prkna, naznačující způsobem, znatelným každému rozumnému člověku, že přístup k transformatoru za provádění práce jest spojen s nebezpečím a proto zakázán; po případě bylo by stačilo, vyslati nebo zavolati tam městského strážníka nebo jinou dozorní osobu, která by byla bránila přístupu nepovolaných osob; ano bylo by i stačilo, kdyby byla tam umístěna bývala tabulka s přiměřeným nápisem. Vždyť možnost, že se najde neopatrný zvedavce (jímž nemusil ani býti nedospělý chlapec), který se přiblíží k transformatoru v době, kdy byla prováděna práce nanejvýš nebezpečná, nikdy nebyla vyloučena, a jak obec, tak i montér měli a musili s ní počítati. Teprve kdyby se byl úraz přihodil přes taková opatření byli by oba prosti ručení. Nelze souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že stačilo výstražné znamení na transformatorové budce, zvláště když nápis, jak při místním ohledání zjištěno, byl skoro nečitelný, a pro předpoklad odvolacího soudu, že v době úrazu budka měla čitelné výstražné znamení, spisy neposkytují podkladu. Osobním míněním slyšeného znalce, že práce v transformatoru nevyžaduje žádných zvláštních bezpečnostních opatření, a že bylo o bezpečnost postaráno tím, že tam byli dva zřizenci, soud samozřejmě není vázán. Nastalá příhoda jest rejklým dukazem opaku. Když obec a montér nešetřili, jak vyloženo, i o úložné zde opatrnosti a pozornosti dle §u 1299 obč. zák., jest tu přímé

zavinění obou a oba ručí dle §§ 1311 obč. zák. i za nahodilou škodu, která by bez tohoto zavinění nebyla vznikla. Již z těchto úvah bylo s hlediska §§ 503 čís. 4 c. ř. s. vyhověti žalobcovu dovolání, aniž bylo třeba zabývat se dovolacími důvody §u 503 čís. 2 a 3 c. ř. s. a ostatními vývody, jimiž žalobce dokazuje zavinění a ručení obou žalovaných, a přidati se k názoru prvního soudu, že žalobní nárok vůči obci města H. a montéru Václavu R-ovi jest co do důvodu po právu. Zároveň však bylo zkoumati, zda jest správným další názor prvního soudu, že žalobce s p o l u zavinil svůj úraz. Dovolací soud odpověděl k této otázce ve shodě s prvním soudem kladně. Tolik rozumu a tolik soudnosti lze za nynějších životních poměrů a hledíc k nynějšímu způsobu školního vyučování zajisté dle § 1297 obč. zák. předpokládati i u desítiletého hochy, že si uvědomí možnost nebezpečí, spojeného s dotekem elektrického vedení, a proto nelze ho sprostiti viny, dal-li se ať již zvědavostí nebo rozpustilostí svěsti ke zjištěnému neprozřetelnému jednání. Poněvadž na straně žalovaných jest hrubší zavinění dle § 1299 obč. zák., u hochy však menší nedopatření po rozumu § 1297 obč. zák., jest spravedливо, by tento rozdíl v zavinění došel výrazu také při rozdělení škody dle § 1304 obč. zák. Dovolací soud má za to, že odpovídá míře zjištěného obapolného zavinění, by žalovaní hradili dvě třetiny škody a žalobce nesl jednu třetinu škody ze svého, a proto byl rozsudek odvolacího soudu změněn v ten způsob, že zažalovaný nárok na náhradu škody jest vůči obci města H. a Václavu R-ovi co do důvodu po právu dvěma třetinami a pouze jednou třetinou po právu netrvá.

Čís. 2150.

Pensijní pojištění zřizenců (nař. ze dne 5. června 1914. čís. 138 ř. zák.).

Tím, že se zaměstnavatel zavázal platiti pensijní příspěvky za zaměstnance, nenabyl tento vůči onomu osobního nároku, by mu bylo placeno, nýbrž pouze nároku, by zaměstnavatel odváděl příspěvky pojišťovně.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1923, Rv I 790 22.)

Žalobce uzavřel v červnu 1918 se žalovanou společností smlouvu služební, dle níž se žalovaná zavázala platiti za žalobce pensijní příspěvky Pensijnímu ústavu průmyslu cukrovarnického, u něhož byl žalobce dosavade pojištěn, ač ostatní zaměstnanci žalované byli pojištěni u Všeobecného ústavu pensijního. Ježto žalovaná příspěvku Pensijnímu ústavu průmyslu cukrovarnického nezaprávila, domáhal se jich žalobce na ní žalobou, již o b a n i ž š í s o u d y zamítly, o d v o l a c í s o u d mimo jiné z těchto d u v o d ů: Procesní soud zjistil, že se žalovaná strana zavázala platiti za žalobce příspěvky pensijní a poplatky z vyššího služného pensijnímu ústavu průmyslu cukrovarnického. Strana žalovaná v odvolacím sdělení odporuje tomuto zjištění, což však celkem nepadá na váhu, poněvadž tolik je jisto, že z dopisů žalované naprosto nelze vyvoditi, že se strana žalovaná zavázala zaplatiti ony příspěvky žalobci samému. Tomuto zjištění prvního soudu neodpovídá také tvrzení.